

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 grudnia 2019 r.

Pozycja 232

POSTANOWIENIE z dnia 26 sierpnia 2019 r. Sygn. akt Ts 86/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.M. w sprawie zgodności:

art. 552 i art. 556 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904) w zakresie, w jakim w razie śmierci oskarżonego nie przyznają one prawa do dziedziczenia roszczenia o zadośćuczynienie jego spadkobiercom, w sytuacji gdy uprzednio wystąpił on na drogę sądową celem jego zaspokojenia, z art. 32 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej z 18 kwietnia 2017 r. (data nadania), A.M. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 552 i art. 556 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim w razie śmierci oskarżonego nie przyznają one prawa do dziedziczenia roszczenia o zadośćuczynienie jego spadkobiercom, w sytuacji gdy uprzednio wystąpił on na drogę sądową celem jego zaspokojenia, z art. 32 i art. 45 ust. 1 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą: F.M., tj. brat skarżącego, wystąpił do Sądu Okręgowego w K. VI Wydział Karny z wnioskiem o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne zastosowanie środka zabezpieczającego w przymusowego umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym. F.M. zmarł 1 grudnia 2016 r., tj. w trakcie wszczętego postępowania pierwszoinstancyjnego w swojej sprawie. W związku z tym, postanowieniem z 19 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]), Sąd Okręgowy w K. umorzył powyższe postępowanie ze względu na śmierć wnioskodawcy. Jednocześnie, Sąd pozostawił bez rozpoznania pismo pełnomocnika o dopuszczenie do udziału w postępowaniu A.M., tj. brata zmarłego wnioskodawcy, z uwagi na wygaśnięcie pełnomocnictw przez wnioskodawcę z chwilą jego śmierci.

W tym stanie rzeczy, A.M. wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego ze skargą w przekonaniu, że zakwestionowane przez niego przepisy k.p.k. w sposób niewątpliwy prowadzą do nieuzasadnionego zróżnicowania możliwości korzystania z określonych uprawnień w sytuacji, w której doszło do śmierci wnioskodawcy. Ponadto, jak podnosi skarżący, zaburzeniu ulega równość szans w dochodzeniu roszczeń przez osoby, których Krzywda wynika z uprzedniego, nieprawidłowego działania organów władzy sądowej. Skarżący wskazuje, że naruszone jest zatem jego prawo do sądu w tym zakresie (art. 45 ust. 1 Konstytucji) oraz że za niedopuszczalne należy uznać próby dodatkowego ograniczania możliwości uzyskania odszkodowania i zadośćuczynienia, bowiem sprowadzają się one do wtórnego „pokrzywdzenia” uprawnionych do rekompensaty podmiotów przez organy państwowe.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 30 maja 2017 r. pełnomocnik skarżącego został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej polegających m.in. na wskazaniu ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego, z którym wiąże naruszenie konstytucyjnych praw i wolności określonych w art. 32 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, na nadesłaniu orzeczeń potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej a także na dokładnym wskazaniu jakie prawa lub wolności wyrażone w art. 32 i art. 45 ust. 1 Konstytucji zostały naruszone przez zaskarżone przepisy.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna stanowi szczególny środek ochrony konstytucyjnych praw i wolności. Warunkiem skutecznego wniesienia skargi konstytucyjnej jest łączne spełnienie określonych dla tej instytucji kryteriów wskazanych w Konstytucji i ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK). Zgodnie z powyższymi regulacjami skarga powinna spełniać zatem wymagania określone dla pism procesowych, a nadto zawierać dokładne określenie przepisu, na podstawie którego orzeczono ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i wobec którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. Zarzuty sformułowane w skardze winny zaś uprawdopodobniać niezgodność kwestionowanej regulacji z określonymi przez skarżącego wzorcami konstytucyjnymi. Wskazuje to więc na konieczność wskazania w skardze wzorców adekwatnych, wyrażających prawa podmiotowe przysługujące skarżącemu.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK. skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniach niejawnym, w składzie jednoosobowym, w wyniku którego Trybunał ustala, czy skarga spełnia prawem określona kryteria, a także czy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 u.o.t.p.TK.

3. Skarga konstytucyjna, podobnie jak pismo procesowe z 14 czerwca 2017 r. w odpowiedzi na zarządzenie sędziego Trybunału wzywające do uzupełnienia braków formalnych skargi, wiąże zarzuty naruszenia konstytucyjnych praw i wolności przez art. 552 i art. 556 § 1 k.p.k. z postanowieniem Sądu Okręgowego w K. VI Wydział Karny (sygn. akt [...]). Trybunał ustalił, że wspomniane postanowienie wydane zostało w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne stosowanie środka zabezpieczającego z wniosku F.M., tj. brata skarżącego w niniejszym postępowaniu przed Trybunałem. Tymczasem zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, uprawnionym do wniesienia skargi konstytucyjnej jest każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone przez ustawę lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub inny organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych

w Konstytucji. Z tego względu, zgodnie z art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK, do ustalenia, czy dany podmiot jest legitymowany do wniesienia skargi konstytucyjnej, niezbędne jest odniesienie skargi do wyroku, decyzji lub innego rozstrzygnięcia wydanego wobec skarżącego na podstawie zakwestionowanego przepisu. Z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK wynika natomiast, że skarga konstytucyjna może być wniesiona wyłącznie po wyczerpaniu przysługującej skarżącemu prawnej drogi odwoławczej. Stąd na podstawie art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p. TK, skarżący zobowiązany jest do przedstawienia wszystkich rozstrzygnięć potwierdzających wyczerpanie tej drogi.

4. Mimo wezwania zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 30 maja 2017 r. do uzupełnienia braków formalnych, skarżący nie dołączył do skargi konstytucyjnej prawomocnego, ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego w jego sprawie, z którym wiąże naruszenie konstytucyjnych praw lub wolności wynikających z art. 32 i art. 45 ust. 1 Konstytucji. Postępowanie Sądu Okręgowego w K. (sygn. akt [...]), na tle którego wywodzona jest analizowana skarga, zakończyło się bowiem umorzeniem wobec śmierci wnioskodawcy. Trybunał ustalił zatem, że skarżący powołuje się na orzeczenie sądowe wydane w sprawie, w której nie był stroną. W związku z tym, powoływane w skardze orzeczenie nie rozstrzygnęło o prawach podmiotowych przysługujących skarżącemu, a co więcej nie zapadło na podstawie zakwestionowanego w skardze przepisu. Z tego względu Trybunał ustalił, że skarżący nie jest podmiotem legitymowanym do wniesienia skargi konstytucyjnej na tle sprawy o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne stosowanie środka zabezpieczającego.

5. W świetle powyższych ustaleń Trybunał stwierdza, że skarga konstytucyjna nie spełnia kryteriów ustawowych oraz zawiera wskazane w zarządzeniu Trybunału braki formalne, których usunięcie przez skarżącego nie nastąpiło w wyznaczonym przez Trybunał terminie. W związku z tym, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p. TK, Trybunał odmawia nadania sprawie dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie, Trybunał postanawia jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.